

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

İNSAN HAKLARINI İNCELEME KOMİSYONU

**Kocaeli (Kandıra) Ceza İnfaz
Kurumları Kampüsü İnceleme Raporu
- 2**

**24. Dönem 4. Yasama Yılı
2014**

(Rapor Komisyonun 17.04.2014 tarihli toplantısında kabul edilmiştir.)

EGEMENLİK KAYITSIZ ŞARTSIZ MİLLETİNDİR

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
İNSAN HAKLARINI İNCELEME KOMİSYONU

KOCAELİ (KANDIRA) CEZA İNFAZ KURUMLARI KAMPÜSÜ İNCELEME
RAPORU -2-

I. BAŞLANGIC

Türkiye Büyük Millet Meclisi İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu, 13 Ekim 2011 tarihli 3'üncü toplantısında, ceza infaz kurumları ve tutukevlerinde incelemelerde bulunmak üzere bir Alt Komisyon kurulmasına karar vermiştir. Anılan Karara istinaden, 14.02.2014 tarihinde Kocaeli (Kandıra) Ceza İnfaz Kurumları Kampüsü'nde incelemede bulunan heyet; Alt Komisyon Başkanı ve Konya Milletvekili Ayşe TÜRK MENOĞLU, Ağrı Milletvekili Mehmet Kerim YILDIZ, Malatya Milletvekili Veli AĞBABA ve Adana Milletvekili Murat BOZLAK'dan oluşmuştur. İncelemeye Komisyon görevlisi Yasama Uzmanları Fazlı PEHLİVAN ve Mesut AYDINOĞLU eşlik etmiştir.

II. BAŞVURUCULAR

24'üncü Yasama Dönemi'nde, Kocaeli (Kandıra) Ceza İnfaz Kurumları Kampüsü'nde Komisyonumuz tarafından 15.04.2013 tarihinde gerçekleştirilen yerinde inceleme çalışmasından bu tarafa 21 adet başvuru İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu'na iletilmiştir. Başvurularda, adil yargılanma hakkının ihlal edildiği, Kuruma ilk girişte çıplak aramaya maruz kalındığı, sohbetten yararlanma hakkının minimum seviyede tutulduğu, sağlık sorunlarının tedavisinin geciktirildiği, disiplin cezalarının haksız yere verildiği, nakil taleplerinin yerine getirilmediği, Kuruma ilk girişte bazı eşyalarına el konulduğu ve gelen mektuplarının verilmediği iddialarına yer verilmiştir.

III. İNCELEMENİN KONUSU VE AMACI

3686 sayılı "İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Kanunu"nun 6'ncı maddesine göre, Komisyon; alt komisyonlar kurmak suretiyle çalışabilir ve 5'inci maddesine göre, gerekli gördüğünde Ankara dışında incelemelerde bulunabilir. Ceza infaz kurumu ve tutukevlerindeki fiziki şartların ve kurum yöneticilerinin tutum ve davranışları ile mevzuattan kaynaklanan

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ İNSAN HAKLARINI İNCELEME KOMİSYONU

insan hakkı ihlallerinin incelenmesi amacıyla kurulan Alt Komisyon, muhtelif ceza infaz kurumlarında incelemelerde bulunmaktadır. İncelemelerin genel amacı, ceza infaz kurumlarında, hükümlü ve tutukluların maddi ve manevi dokunulmazlığı haklarına ve ceza infaz kurumları yaşam koşullarına ilişkin sorunların olup olmadığının tespitidir. Komisyon hazırladığı raporlar ile tespit edilen sorunlara ilgili kurumların dikkatini çekmeyi ve bunlara dair çözüm önerilerini yetkili mercilerle paylaşmayı hedeflemektedir. Söz konusu çözüm önerileri mevzuat değişikliği yapılması gerekliliğine vurgu yapabilmekte veya belli bir konudaki uygulamanın iyileştirilmesine dikkat çeken mahiyette olabilmektedir.

Tutuklu ve hükümlülerle birlikte ceza infaz kurumu görevlilerinin sorunları da, incelemeler vesilesiyle milletvekilleri tarafından yerinde görülmekte ve bu durum mevcut sorunlara ilişkin parlamento ve kamuoyu duyarlılığının artmasına hizmet etmektedir.

IV. İNCELEMEDE UYGULANAN YÖNTEM

Alt Komisyon ilk olarak, Kocaeli Cumhuriyet Savcısı ve ceza infaz kurumu yöneticileri ile gerçekleştirdiği görüşmede Cezaevi kampüsü ile tutuklu ve hükümlülerin barındırıldığı şartlar hakkında kısa bir bilgi almıştır. Bilgilendirme toplantısının ardından, ceza infaz kurumlarının fiziki ve yaşam koşullarına ilişkin gözlemlerde bulunulmuş, bazı tutuklu ve hükümlülerle görüşülmüştür. Tutuklularla ve hükümlülerle yapılan görüşmeler ceza infaz kurumundan hiçbir görevli olmaksızın gerçekleştirilmiştir. İncelemeler sonrasında Cumhuriyet Savcısı ve kurum yöneticileriyle, tutuklu ve hükümlüler tarafından dile getirilen sorunların ele alındığı değerlendirme toplantısı gerçekleştirilmiştir.

V. İLGİLİ MEVZUAT HÜKÜMLERİ VE YAZILI METİNLER

Heyet çalışmasında, Birleşmiş Milletlerin 13 Mayıs 1977 tarihli “Mahpusların Islahı İçin Asgari Standart Kurallar”, 9 Aralık 1988 tarihli “Herhangi Bir Biçimde Tutulan Veya Hapsedilen Kişilerin Korunması İçin Prensipler Bütünü”, 14 Aralık 1990 tarihli “Tutuklulara Uygulanacak Muameleler İçin Temel İlkeler”; Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesinin 11 Ocak 2006 tarihli ve (2006)/2 nolu “Hükümlülerin İyileştirilmeleri İçin Standart Asgari Kuralların Avrupa Metni” (Avrupa Cezaevi Kuralları), Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesinin “Cezaevinin Aşırı Kalabalıklaşması ve Cezaevi Mevcudu Enflasyonu

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
İNSAN HAKLARINI İNCELEME KOMİSYONU

Hakkındaki R(99) 22 sayılı Tavsiye Kararı; 5275 sayılı “Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun” ve “Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi İle Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Tüzük” hükümleri ile ilgili diğer mevzuatı dikkate almıştır.

VI. İNCELEMELER

Kocaeli Ceza İnfaz Kurumları Kampüsü, 1 No’lu F Tipi Ceza İnfaz Kurumu, 2 No’lu F Tipi Ceza İnfaz Kurumu, 1 No’lu T Tipi Ceza İnfaz Kurumu, 2 No’lu T Tipi Ceza İnfaz Kurumu ve Açık Ceza İnfaz Kurumlarından teşekkül etmektedir. Kocaeli Ceza İnfaz Kurumları Yerleşkesi kapalı alanları, Açık Ceza İnfaz Kurumu 78.000 m2, 1 ve 2 No’lu T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumları 42,488 m2, 1 ve 2 No’lu F Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumları 100.000 m2, Jandarma Tabur Binası 82,500 m2, 260 Adet Lojman 51.000 m2, Arıtma Tesisi 31,631 m2 olmak üzere toplam 385.619 m2 alan üzerine kuruludur.

VI.1. Kocaeli 1 No’lu F Tipi Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Hakkında Heyete Sunulan Genel Bilgilendirme

Kocaeli 1 No’lu F Tipi Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumu 19.12.2000 tarihinde hizmete açılmıştır. Kurumun mahkûm kapasitesi 368 kişiliktir. Hükümlü ve tutukluların kaldığı 103 adet 3 kişilik ve 59 adet tek kişilik oda bulunmaktadır. Ayrıca 2 adet süngerli oda bulunmaktadır. Kurumun hükümlü ve tutuklu mevcudu 13.02.2014 tarihi itibariyle, ağırlaştırılmış müebbet cezasına mahkûm olan 42, diğer hükümlüler 133 ve tutuklular 130 olmak üzere toplamda 305 dir.

Toplamda 199 personel Kurumda görev yapmaktadır. Kurumdaki güvenliği sağlamak amacıyla iç kısımlarda 168, dış kısımlarda 24 olmak üzere toplamda 192 kamera bulunmaktadır. Bu kameralardan alınan görüntüler merkez kontrol odasındaki monitörlerden izlenmekte ve kesintisiz olarak kayıt altına alınmaktadır. Bu görüntü kayıtları hard-disklerde 6 ay saklanmaktadır. Merkez Kontrol odasında ayrıca kapalı devre TV yayın sistemi bulunmaktadır. Bu sistem 22 TV kanalını dijital ses ve görüntü kalitesinde kurumdaki odalara dağıtmaktadır. Ayrıca eğitim ve film gösterimi amacıyla 1 adet DVD yayın kanalı da mevcuttur.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ İNSAN HAKLARINI İNCELEME KOMİSYONU

Kurumda hükümlü ve tutukluların banyo ihtiyacını karşılamak üzere her hafta pazartesi çarşamba ve cuma günleri 1 saatten az olmamak kaydıyla sıcak su verilmektedir. Kurumun yemek ihtiyacı Kocaeli Açık Ceza İnfaz Kurumu tarafından sağlanmaktadır. Kurumda 1 adet kütüphane mevcut olup hükümlü ve tutuklular buradaki kitaplardan yararlanmaktadır.

Kurumda 30 adet kapalı görüş kabini, 4 adet açık görüş yeri, 9 adet avukat görüş yeri bulunmaktadır. Ayrıca 2 adet aile görüş odası yapılmıştır. Kurumda 1 adet kapalı spor salonu ve 1 adet açık spor alanı (çim saha) mevcuttur. Bu faaliyetlerden hükümlü ve tutuklular ayda bir kez 2 saatten az olmamak üzere kış aylarında kapalı ve yaz aylarında hem açık spor (çim saha) hem kapalı spor faaliyetlerinden yararlandırılmaktadır.

Sosyal faaliyetler kapsamında Kurum açık görüş yerlerinde suç durumlarına göre (ağırlaştırılmış müebbet hükümlüleri hariç) hükümlü ve tutuklular ayda en az üç kez ve 2,5 saatten az olmamak üzere sohbet faaliyetlerinden yararlandırılmaktadırlar. Kurum öğretmeni tarafından okuma – yazma ve ilkokul bitirme kursları açılmaktadır. Kurumda, Eğitim Birimi ve Milli Eğitim Müdürlüğü koordinasyonu ile ortaokul, lise ve yüksekokul bitirme sınavları düzenlenmektedir. Avrupa Birliği'nden sağlanan kaynaklar ile Kuruma bilgisayar bakım onarım kursu ve malzemeleri tedariki sağlanmıştır. Kuruma haftada bir gün diş hekimi haftada iki gün ise aile hekimi gelmektedir. Revirde 1 adet muayene odası,1 adet doktor odası,1 adet diş ünite odası,1 adet doktor dinlenme odası,1 adet psiko-sosyal odası ve 4 yataklı müşahede odaları bulunmaktadır.

VI.2. Kocaeli 2 No'lu F Tipi Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Hakkında Heyete Sunulan Genel Bilgilendirme

Ceza İnfaz Kurumu 20.11.2003 tarihinde hizmete açılmış olup, yüksek güvenlikli ceza infaz statüsünde olan Kurumun kapasitesi 368 kişiliktir. Kurumun dış güvenliği cezaevi jandarma tabut komutanlığı tarafından sağlanmakta, iç güvenlik ve idari işler ise toplamda 222 kişiden oluşan personel tarafından sağlanmaktadır. Kuruma haftada bir gün diş hekimi haftada iki gün ise aile hekimi gelmektedir. Ayrıca yıl içinde sağlık il müdürlüğü ile koordine edilerek grip aşısı ve tüberküloz aşı programları hazırlanarak hükümlü ve tutuklular sağlık

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
İNSAN HAKLARINI İNCELEME KOMİSYONU

---

taramasından geçirilmektedir. Kurumda barındırılan hükümlü ve tutukluların kişisel temizliği için Pazartesi ve Perşembe günleri 2’şer saat olmak üzere bir program dahilinde sıcak su verilmektedir. Kurumda kilim, ağaç işleri ve resim atölyesi çalışma ve faaliyetlerine tutuklu ve hükümlülerin katılmasına imkan sağlanmaktadır.

VI.3. Kocaeli 1 No’lu T Tipi Ceza İnfaz Kurumu Hakkında Heyete Sunulan Genel Bilgilendirme

Kurum 02.07.2010 tarihinden itibaren faaliyete geçmiş olup, Kurumun bir bölümü 20 adet tek kişilik oda ile 8 adet 3 kişilik odalardan oluşan yüksek güvenlidir. Diğer kısımlarda ise 6 adet 10 kişilik oda, 56 adet 16 kişilik oda olmak üzere toplamda 1000 kişilik kapasiteye sahiptir.

Kurumda bulunan hükümlü ve tutukluların muayene ve tedavileri İl Halk Sağlığı Müdürlüğüne görevlendirilen aile hekimleri tarafından pazartesi, çarşamba ve Cuma günleri yapılmaktadır. Diş tedavileri ise Kocaeli Nuh Çimento Ağız ve Diş Sağlığı Merkezinden görevlendirilen diş tabibi tarafından kurumun revirinde salı günleri gerçekleştirilmektedir. Kurumda bulunan psikososyal yardım servisi ise personel ve hükümlülerin ruh ve benden sağlığı ve bütünlüğüne ilişkin koruyucu ve geliştirici programlar uygulamaktadır.

Yabancı dil (İngilizce), bilgisayar, resim, bağlama, saç sakal kesim, ahşap şekillendirme, girişimcilik, tiyatro, halk oyunları, aile eğitimi kursları yetişkin tutuklu ve hükümlülerin katılımına açık olup, çocuk tutuklular için ise jel mum ve mis sabun kursları düzenlenmektedir.

VI.4. Kocaeli 2 No’lu T Tipi Ceza İnfaz Kurumu Hakkında Heyete Sunulan Genel Bilgilendirme

1012 kişilik kapasiteye sahip Kurumda 56 adet 16 kişilik oda, 6 adet 12 kişilik oda, 8 adet 3 kişilik oda, 20 adet tek kişilik oda, 2 adet revir odası, 2 adet 12 kişilik geçici kabul odası bulunmaktadır.

Hükümlü ve tutukluların faydalanması amacıyla birer adet kantin, terzihane, berberhane, kütüphane, kapalı spor salonu, açık spor salonu ve 3 adet iş atölyesi, 7 adet

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
İNSAN HAKLARINI İNCELEME KOMİSYONU

---

derslik, 24 adet avukat görüş odası, 4 adet açık görüş mahalli, 36 adet kapalı görüş mahalli ve 6 adet aile görüş odası bulunmaktadır. Psikososyal yardım servisinde hizmetler 1 psikolog, 1 sosyal çalışmacı ve 1 İnfaz ve Koruma Memuru tarafından yerine getirilmektedir. Sağlık hizmetleri ise 1 aile hekimi, 1 kurum sağlık memuru ve 2 infaz koruma memuru tarafından sağlanmaktadır. Poliklinik hizmetleri haftanın 3 günü verilmektedir. Kurumda bulunan diş kliniğinde İl Sağlık Müdürlüğü'nden görevlendirilen 1 diş tabibi ise haftanın bir günü sağlık hizmeti vermektedir.

Bilgisayar kullanımı (işletmenliği – operatör), maket gemi yapımı, saç sakal kesimi, zayıf akım elektrik tesisatçılığı, ahşap boyama ve vernikleme elamanı, aile eğitimi, bağlama çalma, İngilizce A seviye, 1. ve 2. Kademe okuma yazma kursları ise tutuklu ve hükümlülere rehabilitasyon amaçlı olarak sağlanan sosyal imkanlardır.

VI.5. Kocaeli Açık Ceza İnfaz Kurumu Hakkında Heyete Sunulan Genel Bilgilendirme

450 hükümlü kapasitesi bulunan Kocaeli Açık Ceza İnfaz Kurumu, 2010 yılında faaliyete girmiştir. Kampüs içerisindeki tüm ceza infaz kurumlarının lojman hizmeti, yemek, ekmek, ısınma, ulaşım, hükümlü ve tutuklu sağlık ve nakil hizmetlerini yerine getirmektedir.

Halk Eğitim Merkezi'nden gelen usta öğreticiler hem aşçılık kursu vermek suretiyle hükümlüleri meslek sahibi yapmakta, hem de yerleşke de günlük ortalama 3 öğün yemek çıkarılmak suretiyle hükümlüler kursta öğrendiklerini uygulama fırsatı bulmaktadır. Demir, terzi ve takı tasarım atölyesi ile kuaför işletmeciliği kursları Kurumda gerçekleştirilen diğer faaliyetlerdir.

VI.6. Ceza İnfaz Kurumunda Yapılan Gözlemler ile Hükümlü ve Tutuklularla

Gerçekleştirilen Görüşmeler

Alt Komisyon, Kocaeli Açık Ceza İnfaz Kurumu'nda, Kocaeli 1 No'lu F Tipi Ceza İnfaz Kurumu'nda ve Kocaeli 2 No'lu F Tipi Ceza İnfaz Kurumu'nda ve Kocaeli 1 No'lu T Tipi Ceza İnfaz Kurumu'nda inceleme gerçekleştirmiştir.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ İNŞAN HAKLARINI İNCELEME KOMİŞYONU

İncelemelerde avukat ile hükümlü ve tutuklu görüşme odaları, yumuşak oda ve aile görüşme odası ziyaret edilmiştir. Yapılan inceleme ve gözlemlerde fiziki anlamda herhangi bir aksaklığa rastlanmamakla birlikte F Tipi Ceza İnfaz Kurumlarında avukat görüşme odalarında yapılan tadilat nedeniyle ses yalıtımının sağlıklı olup olmadığı üzerinde durulmuştur. Hükümlü ve tutuklularla aile görüşme odalarında yapılan görüşmelerde genel olarak yemeklerden, blokların en ucunda bulunan koğuşlara sıcak suyun iletilmemesinden, kendilerine gelen mektuplarının sakıncalı bulunmak suretiyle kendilerine teslim edilmemesinden ve ortak alanlara çıkarılma süresinin azlığından şikayetçi olunmuştur. Bunların dışında F Tipi Ceza İnfaz Kurumlarında Kurum idaresinin uygulamalarından çok az sayıda şikâyet iletilirken, genel olarak F Tipi Ceza İnfaz Kurumlarının yapısından ve mevzuattan kaynaklı sorunlar dile getirilmiştir.

Diğer taraftan F Tipi Ceza İnfaz Kurumlarında tutuklu ve hükümlüler tarafından ortak olarak ifade edilen başlıca şikâyet, diğer tutuklu ve hükümlülerle iletişimin çok sınırlı tutulduğudur. Bu kapsamda haftada 2,5 saat olan sohbet hakkı süresinin uzatılması hususunda taleplerde bulunulmuştur. Kurumda keyfi ve ani aramalar yapıldığı da belirtilmiştir. Yine ziyaretçileri ziyaretçi kapsısından giriş yaptıktan sonra ziyaret yerine gelene kadarki geçen sürenin de ziyaretçi görüşme süresinden sayıldığından şikayetçi olunmuştur.

1 No'lu F Tipi Ceza İnfaz Kurumunda yatalak ve bakıma muhtaç durumda bulunduğu iddia edilen Cabbar ÖZDEN koğuşunda ziyaret edilerek incelemelerde bulunulmuştur. Felç geçirmesi sonrasında kalp, fitik, romatizma ve böbrek yetmezliği gibi rahatsızlıkları da tespit edilen hükümlünün konuşma yetisini yitirdiği ancak akli melekelerinin yerinde olması münasebetiyle konuşulanları kavrayabildiği anlaşılmış olmasına rağmen kişinin yemek yeme ve tuvalete gitme gibi gündelik ihtiyaçlarını yerine getirme konusunda ikinci bir kişinin destek ve yardımına şiddetle ihtiyaç duyduğu görülmüştür. Yine gözlerindeki rahatsızlıktan dolayı görme yetisinin yüzde 70 oranında yitiren bir hükümlü ile görüşülmüş ve şahsi ihtiyaçlarını gidermekte zorlandığı anlaşılmıştır.

Tutuklu ve hükümlülerin cinnet geçirdiği veya krize girdiği durumlarda çevresine ve kendisine vermesi muhtemel zararların önüne geçmek amacıyla bu tür mahpusların belirli bir süre gözlem altında tutulması amacıyla yumuşak oda diye isimlendirilen bir odaya alındığı

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ İNSAN HAKLARINI İNCELEME KOMİSYONU

bilgisi verilmiştir. Yumuşak oda da yapılan incelemede tüm duvarlarının süngerle kaplı olduğu ve odanın her bir alanının kameralar tarafından izlenip kayıt altına alındığı görülmüştür.

VII. DEĞERLENDİRME VE SONUÇ

Avukat görüşme odalarında yapılan tadilatlar sonrasında iki avukat görüşme odasını ayıran duvara ve koridor tarafı duvarına içeriği gösteren şeffaf bir cam ile pencereler inşa edildiği görülmüştür. İki avukat görüşme odasının şeffaf camlar ile birbirlerinden ayrılması ve koridora bakan duvara da şeffaf cam konulması hususunun avukatın savunma hakkı ile hükümlü veya tutuklunun görüşme hakkını engelleyip engellemediği veya sınırlandırıp sınırlandırılmadığı hususları üzerinde durulması gerekmektedir.

Avukat ile hükümlü ve tutuklu arasındaki görüşmelerin niteliği, şartları ve kapsamı 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanununun 59 uncu maddesinde düzenlenmiştir. Bu Maddeye göre avukat ile görüşme, meslek kimliklerinin ibrazı üzerine tatil günleri dışında ve çalışma saatleri içinde, bu iş için ayrılan görüşme yerlerinde, konuşulanların duyulamayacağı, ancak güvenlik nedeniyle görülebileceği bir biçimde yapılması gerekmektedir. Bu hükümde avukat görüşmeleri için ayrı bir yer ayrılacağı, bu yerlerde konuşulanların duyulamayacağı şekilde inşa edileceği ancak güvenlik nedeniyle bu yerlerin görülebileceği bir biçimde inşa edilmesi gerektiğine vurgu yapılmaktadır.

Kanun hükmü göz önünde bulundurulduğunda F Tipi Ceza İnfaz Kurumlarındaki söz konusu avukat görüşme odalarının kanun hükmü çerçevesinde düzenlendiği anlaşılmaktadır. Zira güvenlik nedeniyle iki avukat görüşme odası arasına ve koridor tarafındaki duvara şeffaf camların yerleştirilmesinde bir sakınca görülmemektedir. Ancak bu yerlerde konuşulanların kimseler tarafından duyulmaması için gerekli önlemlerin alınması gerekmektedir.

İnceleme Heyetinde bulunan milletvekillerimiz tarafından cezaevindeki avukat görüşme odalarının ses yalıtımı, başka bir ifade ile konuşulanların şeffaf camın karşısındakilerce duyulup duyulmadığının tespiti noktasında incelemeler ve araştırmalar yapmışlardır. Bu araştırma ve incelemeler kapsamında bazı milletvekilleri avukat görüşme odasında bulunup yüksek sesle konuşmuşlar, milletvekillerinden bazıları ise şeffaf camın

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ İNSAN HAKLARINI İNCELEME KOMİSYONU

diğer tarafındaki odaya veya koridora geçmek suretiyle görüşme odasında olan milletvekillerinin konuşmalarının veya seslerini duyulup duyulmadığına kulak kabartmışlardır. Bu küçük ama etkili deney çalışması sonucunda şeffaf camlar ile ayrılan koridor tarafına ve diğer avukat görüşme odasına içerideki konuşma ve seslerin gitmediği kanaatine ulaşılmıştır. Zira kırılmaz ve şeffaf camların kalınlığının ve yalıtımının mahpus ve avukatı arasındaki görüşmelerin dışardan duyulmasına imkân vermeyecek şekilde inşa edildiği müşahede edilmiştir.

Avukat görüşme odalarının yapılan konuşmaların duyulmasını engellemek üzere gerekli tedbirler alınarak ses yalıtımının yapıldığı göz önünde bulundurularak yürürlükte bulunan mevzuat ve evrensel hukuk kurallarını ihlal etmeyecek şekilde Avrupa ülkelerinde olduğu gibi şeffaf bir yapıya kavuşturulduğu düşünülmektedir. Ancak koridorların kameralar ile sürekli izlendiği göz önünde bulundurulduğunda koridor tarafına bakan odanın duvarında bulunan şeffaf camlardan kameraların içeriye görme, görüntüleme veya görüntü kaydetme ihtimali bulunmaktadır. Bu bakımdan kamera sistemlerinin veya kamera görüş açılarının avukat görüşme odalarını görüntülemeyecek şekilde ayarlanması veya konumlandırılması büyük önem arz etmektedir.

Sonuç itibariyle, avukat görüşme odasının koridordan şeffaf camla ayrılıyor olmasından kaynaklı şikâyetin, soyut iddialar üzerine kurulduğu anlaşılmaktadır. Diğer taraftan uygulamanın bazı kurumlarda yeni olması cihetiyle, uygulamadan kaynaklı somut ve detaylı unsurlar barındıran hak ihlali iddialarının Komisyonumuza intikali durumunda, somut olay üzerinden konunun yeniden değerlendirilmesi her zaman için mümkündür.

F Tipi Ceza İnfaz Kurumlarının en uç bloklarında yer alan koğuşlara sıcak su iletiminin yapılamamasını sıcak su iletimini ve pompalanmasını sağlayan ekipmanların yetersiz kalışından kaynaklandığı öğrenilmiş olup bu ekipmanların yenilenmesinin yerinde olacağı düşünülmektedir.

Ayrıca kendi yaşamsal ihtiyaçlarını gideremeyecek derecede ağır hasta oldukları düşünülen mahpusların durumları hakkında Cezaevi idaresinden bilgi alındıktan sonra bu

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
İNSAN HAKLARINI İNCELEME KOMİSYONU

---

mahpusların durumları ve kendileri hakkında yapılan işlemlere yönelik Adli Tıp Kurumu başkanlığı nezdinde işlemlerinin hızlandırılması noktasında girişimlerde bulunulmuştur.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
İNSAN HAKLARINI İNCELEME KOMİSYONU

Toplantı No : 31

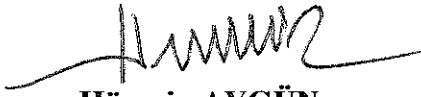
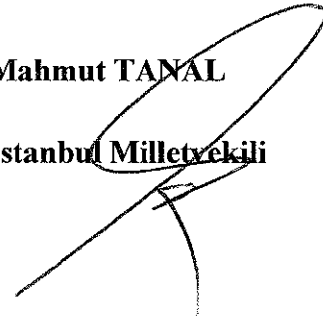
17.04.2014

Konu : Kocaeli (Kandıra) Ceza İnfaz Kurumları Kampüsü İnceleme Raporu -2- kabul edilmiştir.

 Başkan Ayhan Sefer ÜSTÜN Sakarya Milletvekili	 Başkanvekili Nevzat PAKDİL Kahramanmaraş Milletvekili	 Başkanvekili Levent GÖK Ankara Milletvekili
Sözcü Yalçın AKDOĞAN Ankara Milletvekili	Katip Reşat DOĞRU Tokat Milletvekili	Üye Murat BOZLAK Adana Milletvekili
<i>imzada bulunmadı</i> Üye Mehmet METİNER Adıyaman Milletvekili	 Üye Mehmet Kerim YILDIZ Ağrı Milletvekili	Üye Sinan Aydın AYGÜN Ankara Milletvekili
 Üye Mustafa ERDEM Ankara Milletvekili	Üye Ülker GÜZEL Ankara Milletvekili	 Üye Ziver ÖZDEMİR Batman Milletvekili
<i>Rapor elverişli ve yeterlidir</i> Üye Tufan KÖSE Çorum Milletvekili	Üye Atıla KAYA İstanbul Milletvekili	<i>Rapor elverişli ve yeterlidir</i> Üye Mahmut TANAL İstanbul Milletvekili
 Üye Hamza DAĞ İzmir Milletvekili	<i>imzada bulunmadı</i> Üye Sıtkı GÜVENÇ Kahramanmaraş Milletvekili	Üye Ahmet Salih DAL Kilis Milletvekili
 Üye Kerim ÖZKUL Konya Milletvekili	 Üye Ayşe TÜRKMEÑOĞLU Konya Milletvekili	Üye Veli AĞBABA Malatya Milletvekili
 Üye Abdurrahim AKDAĞ Mardin Milletvekili	 Üye İhsan ŞENER Ordu Milletvekili	Üye Cemal Yılmaz DEMİR Samsun Milletvekili
Üye Hüseyin AYGÜN Tunceli Milletvekili	Üye Kemal AKTAŞ Van Milletvekili	

TBMM İNSAN HAKLARINI İNCELEME KOMİSYONU BAŞKANLIĞINA

Kocaeli (Kandıra) Ceza İnfaz Kurumları Kampüsü İnceleme Raporu ile ilgili Muhalefet Şerhimiz ektedir. Saygılarımızla.

Levent GÖK**Ankara Milletvekili****Veli AĞBABA****Malatya Milletvekili****Hüseyin AYGÜN****Dersim Milletvekili****Mahmut TANAL****İstanbul Milletvekili****Tufan KÖSE****Çorum Milletvekili****Sinan Aydın AYGÜN****Ankara Milletvekili**

MUHALEFET ŞERHİ

Türkiye Büyük Millet Meclisi İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Alt Komisyonu tarafından 15.04.2014 tarihinde Kocaeli (Kandıra) Ceza İnfaz Kurumları Kampüsü'nde gerçekleştirilen incelemeler sonucu hazırlanan Rapor, adı geçen cezaevlerindeki sorunların ve hak ihlallerinin tespit edilmesi ve çözümü noktasında bazı değerlendirmeler içermektedir. Ancak Raporda, tarafımızca tespit edilen birçok sorun ve hak ihlali ya gerektiği gibi yansıtılmamış ya hiç yer verilmemiş ya da tespit edilmiş olmasına rağmen çözüm üretilmemiştir.

RAPORUN GENELİNE İLİŞKİN TESPİTLER

TBMM İnsan Hakları İnceleme Komisyonu'na Kocaeli (Kandıra) Ceza İnfaz Kurumlarından yapılan 21 adet başvuruda yer verilen sorun ve hak ihlalleri, cezaevi ziyaretinde de tespit edilmiştir. Çıplak Arama uygulaması, sohbet hakkının sınırlandırılması, sağlık hizmetlerinde yetersizlik, keyfi disiplin cezaları, nakil taleplerinin karşılanmaması, Kurum güvenliği adına birçok hak ihlali (mektup, eşya vb. el konulması) söz konusudur.

KANDIRA F TİPİ CEZA İNFAZ KURUMUNA İLİŞKİN DEĞERLENDİRMELER

Gerçekleştirilen ziyarette Kandıra F Tipi Ceza İnfaz kurumunda tespit edilen sorun ve hak ihlalleri şu şekildedir:

Cezaevinde Mahpus Mektupları İdarece Engelleniyor.

Komisyonuna yapılan başvurunun 21 adet olmasının asıl sebebi, hak ihlallerine ilişkin mahpuslar tarafından yazılan mektupların engellenmesidir. Bu mektupların cezaevi idaresince engellendiği iddiası mutlaka değerlendirmelidir.

Cezaevinde Sağlık Hizmetlerine Erişimde Ciddi Sorun Mevcut

Kocaeli Tıp Fakültesi'nde tutuklu ve hükümlü koğuşı bulunmuyor. Ayrıca cezaevinde gece sağlık personeli bulunmadığı için acil durumlar söz konusu olduğun da zamanında müdahale edilemiyor.

Cezaevinde Ağır Hasta Mahpuslar Adli Tıp'tan Rapor Bekliyor

Çok ağır hastaların bulunduğu cezaevinde, tek başına cezaevi koşullarında yaşamını sürdüremeyecek hastaların durumları acil müdahale bekliyor. Adli Tıp Kurumu bu

Çok ağır hastaların bulunduğu cezaevinde, tek başına cezaevi koşullarında yaşamını sürdüremeyecek hastaların durumları acil müdahale bekliyor. Adli Tıp Kurumu bu cezaevindeki bulunan hasta mahpuslar için ya rapor vermiyor ya geciktiriyor iddiası mutlaka araştırılmalı ve ağır hasta mahpuslar için derhal harekete geçilmeli.

Cezaevinde Beslenme Koşulları Yetersiz

Cezaevinde yemekler hem çok kötü hem de yetersiz. Hastalıkları farklı olan mahpuslar için aynı diyet yemekleri veriliyor. Her bir hasta mahpus için özel olarak hazırlanması gereken diyet yemekler hasta mahpusların sağlığını tehdit ediyor.

Cezaevinde Sohbet Hakkı Kısıtlanmış Durumda

Haftada 10 saat olarak kullandırılması gereken sohbet hakkı sınırlandırılmış durumda. Aylık olarak 12,5 saat uygulanana uygulama mahpusların daha fazla yalnızlaşmasına ve psikolojilerinin bozulmasına sebep oluyor.

Cezaevinde Birçok Tv Kanalına sansür uygulanıyor.

Cezaevindeki televizyonlarda Cem TV yayını olmasına rağmen Yol, Hayat, Halk, Ulusal ve İMC TV yayınları yok. Mahpuslar cezaevinde 20 TV kanalı varken 27'ye çıkarıldığını ancak bu artırımın mahpusların taleplerine göre yapılmadığını belirtiyorlar. Ayrıca mahpuslar müzik dinleyebilmek için sadece TRT Radyo'ya izin verildiğini belirtiyorlar. Herhangi bir müzik çalar taşımanın yasak olması sebebiyle mahpuslar müzik dinleyemediklerini ifade ediyorlar.

Görüş Odalarının Mimarisi Mahpus-Avukat Görüşmesinin Mahremiyetini Hiç Saymaktadır.

Cezaevinde bulunan avukat görüş odaları için ayrılan alan yetersizdir. Odalar arasındaki camlardan içerisinin gözetlenmesinin mümkün olduğunu söyleyen mahpuslar, cam olması sebebiyle dışarıda duranların bu açıdan ellerindeki kâğıtların görülebildiğini ve ağız okuması yapılabildiğini söylemektedirler Kocaeli Barosu ve ÇHD'nin avukat görüş odaları hakkında raporlarının ciddiyle dikkate alınması gerekmektedir. Avukat örgütlerin görüşlerine göre bu tip mimariye sahip olan avukat görüş odaları hukuka ve mahpus-avukat mahremiyetine aykırı. Mahpuslar ayrıca bu tip odaları protesto ettiklerinde disiplin cezası aldıklarını söylüyorlar.

Cezaevinde Çıplak Arama Var.

Cezaevinden çıkarken, kapının önünde ve girerken üç kez arama yapılıyor. Komple vücut aramasının ve ayakkabı aramasının yapıldığını söyleyen mahpuslar, ayakkabı araması yapılırken ayakkabının infaz koruma memurları tarafından çıkarıldığını belirtiyorlar.

Yaygın olarak ve taciz boyutunda gerçekleştirilen çıplak aramaya karşı direnen mahpuslara ise disiplin cezaları veriliyor.

Cezaevinde Prit, Kuru Boya Ve Sulu Boya Yasak

Resim atölyesine gidebilmek “tedmana” bağlı. Yani iyi adam ol resim atölyesine o zaman gidebilirsin diyorlar.

Cezaevinden Yapılan Telefon Görüşmelerinde Tekmil Uygulaması Var.

Mahpuslar telefon görüşmelerinde her iki tarafa da “tekmil” uygulamasının dayatıldığını belirtiyorlar. Cezaevinden yapılan telefon görüşmelerinde yüksek sesle, isim soyisim söyleniyor ve görüşmeye ondan sonra başlanıyor.

Kocaeli (Kandıra) Ceza İnfaz Kurumları Kampüsü’nde karşılaştığımız birçok sorunun Türkiye’nin diğer cezaevlerinde de mevcut olduğundan hareketle, cezaevlerinde ve ceza infaz sisteminde kapsamlı bir reform ihtiyacı aciliyetini korumaktadır.

SONUÇ

Bugün ülkemizde, ceza infaz mantığındaki sorunlar ve sıkıntılar ile cezaevindeki kötü yaşam koşullarının; çok ciddi hak ihlalleri ve insanlık dışı manzaraların doğmasına sebebiyet verdiği bilinmektedir. Cezaevi ziyaretlerinde karşılaştığımız fiziki koşullar, tarafımıza aktarılan hak ihlalleri ve keyfi uygulamalar; cezaevlerinde kapsamlı fiziki yenileme projelerine ve insan haklarına dayalı bir ceza infaz sistemi reformuna ihtiyaç duyulduğunu göstermektedir. Bu doğrultuda, cezaevi koşullarının insanlık onuruna yakışır bir hale getirilmesi ve adil bir ceza infaz sisteminin oluşturulması gerekmektedir. Bu nedenle TBMM İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu tarafından hazırlanan Raporların bu bakış açısı ile hazırlanması gerekmektedir. Hazırlanacak Raporlar ve çözüm önerileri gerçekçi ve kapsamlı olmakla birlikte, kısa, orta ve uzun vadeli çözüm önerileri içermelidir.

Yapısal ve kalıcı çözüm önerilerine yer verilmeyen Rapor’da birçok tespite yer verilmiş olmasına rağmen görmezden gelinen birçok hak ihlali ve sorun olduğu tarafımızdan açıkça tespit edilmiştir.

Yukarıdaki değerlendirmeler ışığında;

Rapor'da birçok hak ihlalinin, sorunun ve sıkıntının ciddiyetinin ve öneminin görmezden gelinmiş olmasının ve etkili çözüm önerileri getirilememiş olmasının kabul edilmesi mümkün değildir. Bu sebeple,

- cezaevlerindeki yaşam koşullarının iyileştirilmesi,
- mevcut hak ihlalleri ile sorunların tespit edilmesi
- cezaevi yönetimlerinin keyfi uygulamalarına çözüm üretilmesi noktasında

hazırlanan Rapor amacına hizmet edecek bir içeriğe sahip değildir.

Sonuç olarak, hazırlanmış olan Rapor'un Kocaeli (Kandıra) Ceza İnfaz Kurumları Kampüsü'nde yaşanan hak ihlalleri, cezaevlerindeki yaşam koşulları ve diğer sıkıntı ve sorunların çözümü noktasında yetersiz kalacağı düşüncemiz ile Rapor'a ilişkin muhalefet şerhimizi bilgilerinize sunuyoruz.

Komisyon raporlarına, <http://www.tbmm.gov.tr/komisyon/insanhaklari/index.htm>
adresinden ulaşabilirsiniz.

Adres: TBMM İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu 06543 Bakanlıklar-ANKARA

Tel: 0 312 420 5406 – 420 5399   **Faks:** 0 312 420 5394

E-posta: insanhaklari@tbmm.gov.tr